herpy

SKÖLDPADDOR

Florida Red-bellied Cooter

Pseudemys nelsoni

Pseudemys nelsoni är en stor, dagaktiv sötvattensköldpadda från stilla sjöar, dammar och kärr med tät växtlighet i Florida och yttersta sydöstra Georgia. Ryggsköldén är hög och mörk med röda ränder, och bukskölden är gulorange till rödaktig. Honan kan nå 38 cm sköldlängd, och vuxna djur är växtätare. Ett vuxet djur kräver ett mycket stort, filtrerat kar, en varm solplats och kraftigt UVB.

Familj: Emydidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**20-38 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**20-33 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Semiakvatisk**
Biotop	**Våtmark**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**200 × 100 × 70 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**21-31 °C**
Värmeplats	**30-40 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
Vatten	**Akvaterrarium** djup 30-45 cm
Vattentemperatur	**21-31 °C**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter, färdigfoder, växter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**36-96 mån.**
Kullstorlek	**7-26 ägg**
Kullar per år	**3-6**
Inkubation	**45-80 dagar** vid 25-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Pseudemys nelsoni är en stor sötvattensköldpadda som tillbringar större delen av dagen i vattnet och går upp på land för att sola sig och lägga ägg. Alla mått i texten avser sköldlängden (carapax). Ryggsköldén är högt välvd och mörk, oftast svart, med en bred, lodrät röd rand, ibland Y-formad, på var och en av de tre främre sidoplattorna. Bukskölden är gulorange till rödaktig och oftast utan teckning; den röda färgen är kraftigast hos unga djur och blir mindre tydlig med åldern. Huvud, hals, ben och svans är svarta med gula ränder, och huvud och hals har oftast bara sju gula ränder. Överkäken har ett djupt hack i mitten med en tandlik spets på var sida. Gamla djur, särskilt hanar, kan bli nästan helt mörka.

Honan blir störst: upp till 38 cm och i genomsnitt omkring 31 cm och 4 kg, medan hanen blir upp till 30 cm och väger omkring 1,7 kg. Vuxna djur är 20-38 cm. Hanen har långa klor på framfötterna och en lång, tjock svans, medan honan har en högre sköld. Nykläckta ungar har en grönaktig, rund sköld med en köl i mitten och kraftigare teckning än de vuxna; de är 29-35 mm och väger 6-10 g. Tillväxten är snabb de första åren och avtar kraftigt när djuret blir könsmoget.

Arten har tidigare förts som underart till *Pseudemys rubriventris*, som är dess närmaste släkting, och är i dag en egen art. Den lever ofta i samma vatten som *Pseudemys floridana* och solar sig på samma stammar. Sköldpaddor av släktet *Pseudemys* exporteras i stort antal från USA och bestäms ofta bara till släkte, så arten förväxlas lätt med närstående arter.

Den högsta kända åldern i fångenskap är omkring 33 år, och livslängden i naturen är inte känd. Arten passar den som kan ge ett mycket stort kar och är beredd att hålla djuret i många år.

Utbredning och livsmiljö

Pseudemys nelsoni är hemmahörande i sydöstra USA. Den förekommer på hela Floridahalvön, från Cape Sable och Florida Bay i söder till Okefenokeekärret och Cumberland Island i yttersta sydöstra Georgia, och en skild population lever i Apalachicolaområdet i västra Florida. På Florida Keys förekommer den inte. Arten har förts in till San Marcos River i Texas och till Tortola på Brittiska Jungfruöarna, och det har också hittats införda djur i Tyskland. Kartan visar bara den ursprungliga utbredningen.

> **Naturlig utbredning:** USA.

LIVSMILJÖ

Pseudemys nelsoni lever i sötvatten: kärr, dammar, sjöar, långsamma floder och källflöden. Den trivs bäst i stillastående vatten med tät växtlighet av vattenväxter både över och under ytan. I strömmande vatten och i sjöar med mycket öppet vatten är den oftast mindre talrik, men den kan vara vanlig i enstaka källflöden. I näringsfattiga sjöar med sandbotten och sparsam vegetation är den sällsynt eller saknas helt. Den kommer också ut i brackvatten och tål salt bättre än rena sötvattensköldpaddor, men inte lika bra som sköldpaddorna i släktet *Malaclemys*.

Den är dagaktiv och solar sig mycket, ensam eller i grupper, på trädstammar, stubbar och mattor av vattenväxter, ofta tillsammans med *P. floridana* och andra sköldpaddor. På natten sover den i vattnet. Djuren håller sig inom överlappande områden runt solplatserna. Klimatet är fuktigt och varmt, med vintertemperaturer ner mot 18 °C och sommartemperaturer omkring 32 °C, så arten är aktiv hela året och går inte i någon egentlig vintervila. Honorna lägger ägg i väldränerad jord nära vattnet och använder också boupphöjningar som alligatorer har byggt. Bortsett från de allra minsta ungarna är arten en renodlad växtätare och lever av vattenväxter och alger.

Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Håll djuret i ett stort akvarium, ett kar eller en sluten inomhusdamm, inte i ett vanligt terrarium. Temperaturer, ljus och utfodringsschema är lånade från *Trachemys scripta*, som är den bäst beskrivna sköldpaddan av samma typ; *Pseudemys nelsoni* har samma levnadssätt i samma trakter.

Karet ska vara minst fem gånger så långt som ryggskölden och hälften så brett som det är långt, och landdelen räknas in i bottenytan. Vattnet ska vara minst dubbelt så djupt som ryggskölden är bred. En hona på 30 cm ska alltså ha minst 150 × 75 cm, och de största honorna på 38 cm ska ha 200 × 100 cm. Måtten 200 × 100 × 70 cm ger en vattendel på 150 × 100 cm med 40 cm vatten (omkring 600 liter), en landdel på 50 × 100 cm och 30 cm kant ovanför vattnet. Större är alltid bättre. Ett litet kar begränsar inte tillväxten, men ger ett djur som lider.

Inred från start en uppställning för ett fullvuxet djur. Vatten är tungt: 600 liter väger 600 kg, så placera uppställningen på ett golv som kan bära den, helst i bottenplan eller källare. Ge gott om gömställen under vatten, till exempel vid stammar och växter. Landdelen ska vara så stor att hela djuret kommer helt upp ur vattnet. Bygg den som en strandkant eller hylla med en sträv ramp, och lägg en stor, platt sten som solplats, eftersom sten leder värmen jämnt. Lampa och UVB sitter direkt ovanför solplatsen, och kanten runt landdelen ska vara minst 25 cm hög. En hona ska ha en låda med jord eller sand som äggläggningsplats.

Vattnet renas av ett kraftigt filter, helst ett externt tunnfilter, avsett för minst 2-3 gånger vattenmängden. Håll helst bara ett djur. Uppställningen ska vara helt rymningssäker. En utomhusdamm på sommaren är bara försvarlig om den är stängd med stängsel som går minst 30 cm ner i marken och nät över toppen. Använd inte finmaskigt nät, som skär bort mycket av solens UVB. Arten är en aktiv simmare och behöver plats att simma hela vägen runt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Värme och temperatur

TEMPERATUR

Hos *Pseudemys nelsoni* ska solplatsens yta vara omkring 40 °C, mätt med en infraröd termometer ett par timmar efter att lamporna tänts, och luften ovanför 30-32 °C. Värm med halogenlampor i djupa kupoler med keramisk sockel; två lampor ger en större och jämnare solplats än en. Värmelampan ska sitta på samma avstånd från solplatsen som UVB-röret.

Vattnet ska vara 21-31 °C för vuxna djur; ungar under ett år ska ha 24-29 °C och något större ungdjur 23-24 °C. Vuxna tål svalare vatten än de små, eftersom de håller värmen bättre efter ett varv på solplatsen. Ställ vattenvärmaren på den lägsta temperaturen, så att det uppstår en gradient i karet. Värmaren ska ha ett plastskydd, så att djuret inte bränner sig, och en automatisk avstängning. Mät vattnet med en digital termometer genom att doppa givaren, och låt den inte ligga kvar i karet.

På natten släcks lamporna, och hos vuxna djur kan vattenvärmaren också stängas av, så att vattnet svalnar något. På natten passar 20-24 °C. Arten är aktiv hela året i naturen och ska inte i vintervila. Håll den vid jämn värme hela året.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Pseudemys nelsoni lever i vattnet, så luftfuktigheten är inte avgörande; 50-80 % i rummet är lämpligt. Det avgörande är vattnets renhet.

Djuret släpper sin avföring i vattnet, så vattnet blir snabbt smutsigt, och smutsigt vatten är en hälsorisk för både djuret och dig. Använd ett kraftigt filter, och byt en del av vattnet var 1:a-2:a vecka; filtret ensamt räcker inte. Ta bort foderrester och smuts med ett fisknät efter utfodring. Eftersom arten äter mycket grönt belastas vattnet extra av växtdelar och avföring.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Pseudemys nelsoni lever i vattnet, så det ska vara djupt, rent och varmt. Vattnet ska vara minst dubbelt så djupt som ryggsköldens är bred, och 30-45 cm passar för fullvuxna djur. Temperaturen är 21-31 °C för fullvuxna djur (se Temperatur). Arten föredrar stilla vatten, så strömmen från filtret ska vara svag och jämn. Använd sötvatten.

Filtret ska både filtrera mekaniskt och biologiskt. Den mekaniska delen tar bort foderrester och avföring; den biologiska delen, med svamp eller keramiska ringar, hyser nyttiga bakterier som omsätter giftigt kväveavfall. Bakterierna måste ha strömmande vatten. Ett filter avsett för fisk är ofta för svagt, så välj ett som är avsett för minst 2-3 gånger vattenmängden. Undergrundsfilter, små inre filter och hängfilter är inte lämpliga för ett fullvuxet djur.

Rengör filtret minst en gång i månaden. Skölj filtermediet i vatten från karet, inte från kranen, så att bakterierna bevaras, och använd aldrig tvål eller kemikalier. Dra ur kontakten med torra händer innan du rör vid filtret, och anslut all elektrisk utrustning vid vattnet till en jordfelsbrytare.

LJUS OCH UVB

UVB är en nödvändighet. *Pseudemys nelsoni* är dagaktiv, solar sig mycket och hör till Ferguson-zon 3. UV-indexet på solplatsens yta ska vara 3,0-4,0 och lägre på andra ställen i anläggningen, så att djuret kan välja. Använd ett T5 HO-rör med reflektor som täcker 50-75 % av anläggningens längd och sitter över solplatsen.

Avståndet från röret till djurets rygg är 28-33 cm för ett rör med 5-6 % UVB och 43-53 cm för ett rör med 10-12 % UVB. Häng aldrig röret närmare än 25 cm från solplatsen, för då täcker strålningen inte djuret jämnt. Plast och glas stoppar UVB helt, och nät stoppar en del, så det får inte finnas något mellan röret och djuret. UVB-rör förlorar styrka och ska bytas regelbundet.

Komplettera med en kraftig dagsljuslampa på omkring 6.400 K. Ljuset ska vara tänt 11-13 timmar per dygn, kortast på vintern och längst på sommaren. Använd aldrig färgat ljus, inte heller på natten, för djurets ögon är mycket känsliga för färger.

UTFODRING

Pseudemys nelsoni är en uttalad växtätare. Bortsett från de allra minsta ungarna, som också tar små insekter, äter den i naturen bara vattenväxter som vallisneria, vattenpest, andmat och pilblad samt alger. Sköldpaddan äter i vattnet, så släng maten i karet.

Utfodringsschemat är lånat från *T. scripta*, men ska luta ännu mer åt det gröna. Ungar under 1 år kan få upp till hälften av kosten som animalisk föda, medan vuxna ska ha mest grönt och bara lite animalisk föda. Grönt ges varje dag och pellets 2-3 gånger i veckan. Animalisk föda ges högst 1-2 gånger i veckan, till vuxna gärna mer sällan. Vattenväxter i karet är en bra del av kosten. En portion grönt motsvarar sköldens storlek, och en portion pellets huvudets.

Grönt: andmat, vattenpest, vattensallat, vattenhyacint, maskros, klöver, våtarv, huvudsallat, endiv, grönkål, mangold och rovblast. Frukt är en tillfällig godbit. Ge aldrig avokado, lök, tomat, citrusfrukter, svamp, rabarber eller stark peppar. Animalisk föda: daggmaskar, mjölmaskar, kackerlackor, syrsor, räkor och krill samt sniglar från uppfödning; hela djur är bättre än bitar. Tvätta växter från naturen och använd bara sådana som inte är besprutade och är säkert bestämda.

Kalk får djuret via pellets och en sepiaskal i karet, så att djuret själv kan reglera sitt kalkintag. Ta alltid bort den hårda plastbaksidan först, och byt sepiaskalet var 1:a-2:a månad.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

P. nelsoni är dagaktiv och solar sig i stora grupper. Den är skygg och glider vid minsta störning från solplatsen ner i vattnet, men vänjer sig vid fasta rutiner. Den tycker inte om att hanteras och ska bara lyftas när det är nödvändigt. Ska djuret lyftas, ta det underifrån med handflatan och håll sköldpaddan med båda händerna, så att kropp och ben stöds. Djuret kan klösa med klorna och bita med den vassa näbben. Tvätta händerna noga före och efter, och låt inte barn under 5 år hantera djuret.

I naturen lever djuren i grupper utan att försvara revir, men hanar kan bita varandra, och hanarna är hårda mot honorna under parningstiden. I fångenskap trivs djuret bäst ensamt. Flera djur tillsammans kräver ett kar som är minst 50 % större, fler solplatser och gömslen, och kan ge bett och strid om solplatsen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har långa klor på framfötterna och en lång, tjock svans, medan honan blir större och får en högre sköld. Hanarna blir könsmogna vid 19-23 cm och honorna vid 28-29 cm. Hanarna får könskaraktärer efter omkring 3 år och honorna efter 6-8 år, men den egentliga könsmognaden kommer ofta senare, för den följer storleken mer än åldern.

PARNING

Parningen sker i vattnet på våren och sommaren, huvudsakligen från april till juli. Hanen simmar över honan; små hanar vibrerar de långa framklorna framför hennes huvud, medan större hanar i stället kan bita honan och dra med henne. Hanar gapar och biter också varandra i kampen om honorna. En hona som hålls tillsammans med en hane ska kunna komma undan honom.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 3-6 kullar från maj till augusti, flest i juni och juli, med 7-26 ägg i varje, i genomsnitt omkring 14. Hon gräver boet i väldränerad jord nära vattnet; i naturen lägger hon också i boupphöjningar som alligatorer har byggt. En hona ska alltid ha en låda med jord eller sand på landdelen, även när hon hålls ensam, så att hon har en plats att gräva.

INKUBATION

Äggen av *Pseudemys nelsoni* kläcks efter 45-60 dagar vid konstant 25-30 °C, men kan ta upp till 80 dagar. Könet avgörs av ruvningstemperaturen: över omkring 28,5 °C blir flest ungar honor, under blir flest hanar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna klarar sig själva från kläckningen; föräldrarna tar sig inte an vare sig ägg eller ungar. Ungar är 29-35 mm och 6-10 g. Ungar ska ha vatten på 24-29 °C hela dygnet, gott om gömslen och en solplats som de lätt kan klättra upp på. De får mer animalisk föda än vuxna och grönt varje dag (se Foder). Hålls flera ungar tillsammans ska de vara lika stora, och alla ska få föda.

Hälsa och vanliga misstag

Sköldpaddor döljer sjukdom, så var uppmärksam på förändringar. Väg och mät djuret 1-2 gånger i månaden, och för en veckologg över vikt, aptit och beteende. Plötslig viktnedgång är ofta det första tecknet på sjukdom.

Typiska problem och fel i skötseln: - Smutsigt vatten, om filtret är för svagt eller vattnet inte byts. - Kalkbrist och sjukdomar i skelett och sköld vid för lite UVB eller kalk. Se till att ha UVB och ett sepiaskal utan plastbaksida. - Nedsvald plast från sepiaskal eller inredning. - För litet kar för ett djur som blir stort, och som därför inte kan simma eller gömma sig. - Drag eller för kall luft, som kan ge luftvägsinfektioner.

Alla kräldjur kan vara symtomfria bärare av Salmonella och smitta människor. Tvätta händerna före och efter kontakt med djuret, vattnet och utrustningen, och låt inte barn under 5 år hantera djuret. Efter ett bett ska såret sköljas under rinnande vatten i omkring fem minuter och rengöras med mild tvål; sök läkare vid djupa, blödande eller infekterade sår.

Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, inte äter, har öppen mun eller verkar slött.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.